

Landsmøte på

1-2-3

**Norsk.
studentorganisasjon**

NSO

Dette dokumentet inneholder informasjon til deg som skal være delegat på landsmøtet til Norsk studentorganisasjon. Her finner du praktisk informasjon, informasjon om politiske og organisatoriske saker/dokumenter, tips og triks til hvordan ta ordet, bygge gode innlegg og masse mer.

Innholdsfortegnelse:

Del 1. Hva er landsmøtet?

- Hvem og hva er Norsk studentorganisasjon?
- Hva er landsmøtet
- Delegatrollen

Del 2. Saker på landsmøtet

- Konstituering
- Rapporter
- Vedtekter
- Handlingsplan
- Rammebudsjett
- Regnskap
- Valg
- Driftstilskudd
- Politiske plattformer
- Resolusjoner

Del 3. Forberedelser til landsmøtet

- Formøter
- Frister frem mot landsmøtet
- Endringsforslag
- Pakkeliste

Del 4. Hvordan ta ordet?

- Kjøreregler i debatten
- Måter å ta ordet på
- Skrive innlegg til debatten

Del 5. Delegatskilt, tegning og votering

- Å forlate landsmøtesalen
- Tegne seg til debatt
- Stemme med delegatskilt
- Votering over rapporter og orienteringssaker
- Votering over endringsforslag
- Votering ved valg
- Å stemme avholdent
- Protokolltilførsel

Del 6. Trygg organisasjon

- Rolleforståelse på landsmøte
- Sosiale sammenkomster og landsmøtemiddagen
- Varsling under landsmøte
- Hersketeknikker

Del 7. Organer og personer på landsmøtet

- Arbeidsutvalget
- Sentralstyret
- Politiske komiteer
- Fagrådet
- Valgkomiteen
- Kontrollkomiteen
- Vedtektskomiteen
- Prinsippprogramkomiteen
- Redaksjonskomiteen
- Fullmaktskomiteen
- Delegater
- Ordstyrere
- Tellekorps

Del 8. Forkortelser

Del 1: Hva er landsmøtet?

Hvem og hva er Norsk studentorganisasjon?

Norsk studentorganisasjon (NSO) er en interesseorganisasjon for studenter i Norge. Vi representerer om lag 260 000 studenter ved norske universiteter og høyskoler. NSO arbeider med å fremme studentenes interesse på nasjonalt nivå.

Det er medlemslagene som utgjør sammensetningen av NSO. Medlemslagene til NSO er det øverste studentdemokratiske organet ved 33 universiteter og høyskoler i Norge.

Hva er landsmøtet?

Landsmøtet (LM) er NSOs øverste organ. Her tas de viktigste beslutningene i organisasjonen. Landsmøtet arrangeres én gang i året og består av representanter fra alle medlemslagene i NSO.

Til sammen har medlemslagene 181 delegater (personer med stemmerett). Antall delegater fra hver utdanningsinstitusjon avhenger av hvor mange studenter det er ved institusjonen. I tillegg deltar en rekke observatører og gjester på landsmøtet.

Landsmøtet vedtar styrende politikk, inkludert handlingsplan, rammebudsjett og politiske plattformer. Landsmøtet velger også arbeidsutvalget, sentralstyret og de politiske og organisatoriske komiteene.

Sentralstyret i NSO innstiller på de fleste sakene til landsmøtet, og har det politiske ansvaret for gjennomføringen av møtet sammen med arbeidsutvalget.

Delegatrollen

Som tidligere nevnt er landsmøtet sammensatt av en rekke personer som til sammen utgjør hele landsmøtet. Til tross for dette er det bare 181 mennesker som har stemmerett. Dette er delegatene. Delegatene velges av det enkelte medlemslaget på starten av året. En delegasjon er det totale antallet delegater fra den enkelte institusjonen.

Delegatene må forberede seg ved å lese sakspapirene og gjøre seg opp en mening om sakene som skal behandles. Det er også viktig at du som delegat tenker over hva du mener er bra, hva som er dårlig og hva som mangler i saken.

Som delegat har du både tale-, forslags- og stemmerett. Du kan altså både snakke for og mot forslag som er fremmet, du kan fremme forslag selv. Og så er det viktig at du uansett klarer å gjøre deg opp en mening om de forslagene det skal voteres over.

Del 2: Saker på landsmøtet

På landsmøtet skal det gjennomgås en rekke saker, både politiske og organisatoriske. Her finner du en oversikt over hvilke saker som behandles, hva de er og hvilken funksjon de har, overordnet innhold og hvordan de skal behandles rent praktisk. Først vil du finne en beskrivelse av de faste sakene som alltid behandles på landsmøtet, deretter en beskrivelse

av de spesifikke sakene som skal behandles på landsmøtet 2023. En mer detaljert beskrivelse av sakene som skal behandles finner du i sakspapirene som sendes ut 6 uker før landsmøtet. Denne oversikten er ikke ment som et saksgrunnlag, men som en introduksjon til saken. Det er derfor viktig at du leser sakspapirene godt.

Konstituering

Den saken som alltid behandles først på landsmøtet er konstitueringen. Denne saken består av en rekke underliggende saker som gjør det mulig for deltakerne å gjennomføre møtet i ordnede former. Her settes rammeverket for landsmøtet; hvem skal lede møte, hvem skal delta, og på hvilken måte. Her får delegatene mulighet til å godkjenne blant annet møteledelse, sakslisten og innkallingen.

Rapporter

I denne saken vil landsmøtet få presentert diverse rapporter. Dette er en oppsummering av hva som har blitt jobbet med siden sist landsmøte. Her kan du stille spørsmål til aktiviteter som har blitt gjennomført og beslutninger som har blitt tatt. De rapportene som skal behandles er fra arbeidsutvalget, fra ulike komiteer i organisasjonen, og en generell årsrapport for hele NSO. Det er ikke mulig å sende endringsforslag til rapportene.

Vedtekter

NSO har, som andre organisasjoner, en rekke styringsdokumenter. Disse dokumentene sier noe om hvordan organisasjonen skal driftes og hvilke regler som gjelder. Vedtektene til NSO er et slikt dokument. En vedtekt er en bestemmelse som skaper enighet om hvordan noe skal gjøres. Det er som organisasjonens lover. Det er Kontrollkomiteen som har det overordnede ansvaret for å sikre at organisasjonen følger de vedtektene som er bestemt. Et eksempel på en vedtekt er "*§ 5.2: Sentralstyret består av 13 medlemmer og 5 vararepresentanter*".

Det er landsmøtet som behandler, endrer og vedtar vedtektene til NSO. Endringsforslag til vedtektene sendes til en egen komité som heter Vedtektskomitéen. De gjennomgår alle innsendte endringsforslag og leverer en vurdering av hver enkelt, sammen med en innstilling, direkte til landsmøtet. Fristen for å sende inn endringsforslag til vedtektene er 6 uker før landsmøtet. Det betyr at delegasjonen tidlig bør diskutere om det er endringsforslag dere ønsker å sende inn, da det ikke vil være mulig å gjøre dette når fristen på 6 uker har gått ut.

Handlingsplan

Et av de andre viktige styringsdokumentene i NSO er handlingsplanen. Den inneholder organisasjonens fokusområder for den kommende perioden, og er et viktig verktøy som Arbeidsutvalget bruker i planleggingen og prioriteringen av arbeidet.

Handlingsplanen skal ikke være en liste over alt NSO skal arbeide med, men en oversikt over hva landsmøtet mener skal være organisasjonens hovedprioriteringer i perioden som kommer.

Rammebudsjett

Landsmøte vedtar rammebudsjett for NSO for kommende kalenderår. Et rammebudsjett skal sette de overordnede rammene for organisasjonens aktiviteter. I denne saken har landsmøte mulighet til å gi Arbeidsutvalget og Sentralstyret klare og overordnede føringer for hvordan pengene til organisasjonen skal disponeres. De mer detaljerte økonomiske føringene vedtas av Sentralstyret når de behandler spesifisert budsjett.

Det som er viktig å huske på hvis du skal sende inn endringsforslag til rammebudsjettet er at hvis du ønsker å gi mer penger til noe så må disse pengene komme fra et sted. Det betyr at hvis du for eksempel ønsker at budsjettposten for *“reiser og representasjon”* skal økes med 200 000 kr, så må du bestemme hvor du vil ta penger fra. Da kan du enten flytte pengene fra en annen budsjettpost, eller fra bunnlinjen. Bunnlinjen betyr NSOs egenkapital. Egenkapitalen er ikke en utømmelig post, som betyr at dette i størst mulig grad bør unngås til fordel omprioriteringer i eksisterende rammebudsjett.

I sakspapiret til rammebudsjettet vil du få en beskrivelse av hva hver enkelt budsjettpost er og hvilke beslutninger og prioriteringer som har blitt gjort i forberedelsene. Hvis du lurer på noe om en spesifikk budsjettpost, så les gjennom sakspapiret. Der vil du ofte finne svarene du ser etter.

Regnskap

Regnskapet viser en oversikt over hvordan midlene til NSO har blitt brukt det foregående kalenderåret. Det er ikke mulig å sende inn endringsforslag til regnskapet. Kontrollkomiteen vil komme med en vurdering i sakspapiret til regnskapet.

Regnskapet kan oppleves som vanskelig å forstå, med mange tekniske ord og vendinger. Derfor er det viktig å stille spørsmål og lese sakspapirene nøye.

Valg

NSO er en demokratisk organisasjon som er sammensatt av en rekke tillitsvalgte i forskjellige roller. Valgperioden i NSO er som regel 1. juli til 30 juni, med unntak av noen få verv. De vervene som landsmøtet velger til er: alle stillingene i Arbeidsutvalget, medlemmer og vara til Sentralstyret, politiske komiteer, Kontrollkomiteen, Valgkomiteen og Prinsippprogramkomiteen (hvert 3. år).

Det er du som delegat som skal gi din stemme til den personen du mener er mest egnet for vervet. Derfor er det viktig at du setter deg inn i de forskjellige kandidatene og hva de står for. Det finnes noen verktøy du kan bruke for å gjøre dette.

Valgkomiteen har ansvaret for å gjennomgå alle kandidatene som stiller til Arbeidsutvalget, Sentralstyret, Kontrollkomiteen, leder av de politiske komiteene og leder av Valgkomiteen. De gjennomfører intervjuer, deler ut oppgaver og leser kandidatskjemaer. På bakgrunn av dette kommer Valgkomiteen med en innstilling. Det vil si et forslag til hvem de mener bør bli valgt av landsmøtets delegater. Delegatene kan velge å følge denne innstillingen eller velge en helt annen kandidat. Som delegat bør du uansett sette deg inn i valgkomiteen innstilling, samtidig som du bør lese kandidatskjemaet til kandidatene.

De fleste som stiller til valg er også opptatt av å svare på eventuelle spørsmål du måtte ha, så ikke nøl med å stille spørsmål.

Driftstilskudd

På landsmøtet i 2023 skal driftstilskuddet behandles. Driftstilskuddet er det beløpet medlemmene i NSO betaler inn til organisasjonen årlig, for å være medlem. Dette beløpet beregnes ut ifra studenttallet for samme semester foregående år ved den enkelte utdanningsinstitusjonen. Dette er basert på antall studenter som betaler semesteravgift. Innbetalingen gjøres av tilhørende studentsamskipnad, eller tilsvarende organ der medlemmet ikke er tilknyttet en studentsamskipnad. Endringer i driftstilskuddet skal behandles av landsmøtet.

Driftstilskuddet er i dag satt til 32 kr per semester per student. I 2021 utgjorde dette 16 505 010 kr. Dette utgjør den største delen av NSOs inntekter. Sist gang driftstilskuddet ble endret var i 2013, hvor det ble redusert fra 35 til 32 kr.

På landsmøtet skal deltakerne diskutere nivået på driftstilskuddet og ta stilling til driftstilskuddets størrelse. En eventuell endring i driftstilskuddet vil tre i kraft i 2024.

Politiske plattformer

I NSO har vi per dags dato seks politiske plattformer. Disse er delt inn tematisk og sier noe overordnet om hva slags politikk vi har på området og hva NSO mener. Det er landsmøtet som behandler, endrer og vedtar plattformene.

De seks plattformene er: velferdspolitisk plattform, utdanningspolitisk plattform, likestilling-inkluderings og mangfoldspolitisk plattform, plattform for organisering av UH-sektoren, internasjonal plattform og forskningspolitisk plattform.

Resolusjoner

En resolusjon er en politisk uttalelse som blant annet utdyper, konkretiserer og supplerer NSOs politikk på et dagsaktuelt område.

Det er SST som innstiller på hvilke av de innsendte resolusjonene som skal behandles på landsmøtet. Landsmøtet avgjør selv hvilke resolusjoner de vil behandle. Deretter debatterer landsmøtet innholdet i resolusjonene. Her er det mulighet for å levere endringsforslag.

Hvis du eller noen i din delegasjon er opptatt av et tema kan en resolusjon være en god måte å kaste lys på saken din. Start derfor arbeidet med resolusjonen tidlig slik at du kan finne gode samarbeidspartnere. Det er lurt å sette seg inn om NSO allerede har politikk på det område du vil skrive om, slik at du unngår overlappende politikk.

Del 3: Forberedelser til landsmøtet

NSOs landsmøte kan være både overveldende og forvirrende for både nye og gamle delegater. For å kunne følge med og delta i debatten – og ikke minst være trygg på hva du skal stemme – er det viktig å komme så forberedt som mulig.

Formøter

I NSO skiller man mellom formøter internt i delegasjonen og formøter i regi av NSO. Formøter internt i delegasjonen avgjøres av delegasjonen selv, både når det er snakk om hyppighet og innhold. Formøter i regi av NSO har som funksjon å gi skolering i prosessene på landsmøtet, god møtekultur og får svar på spørsmål tilknyttet sakspapirene. Målet er at alle får et like godt utgangspunkt til å være delaktig i debatten og diskusjonene på landsmøtet - og særlig for de aller ferskeste delegatene.

Landsmøtet skal også være en inkluderende arena der vi tolker hverandre i beste mening og behandler hverandre med respekt. Derfor vil man også lære om god debattkultur.

I NSO har vi både fysiske og digitale formøter. De digitale formøtene vil kalles inn til i månedene og ukene før landsmøtet i form av webinarer, mens det fysiske formøtet finner sted dagen før landsmøtet starter. Delegasjonsleder har et særlig ansvar for å sikre at alle i delegasjonen deltar på formøtene.

Vi oppfordrer alle delegater til å prioritere å delta på alle formøter, da vil man kunne komme så godt forberedt som mulig til landsmøtet, både de som arrangeres internt i delegasjonen og de som arrangeres i regi av NSO.

Frister frem mot landsmøtet

Det er NSOs vedtekter som avgjør når de ulike fristene før landsmøtet er. Å være kjent med fristene frem mot landsmøtet er svært nyttig dersom man ønsker å komme godt forberedt til landsmøtet.

I dagens vedtekter er det særlig tre paragrafer som omhandler frister til landsmøtet:

§4.4 Delegater.

Medlemmene velger selv sine delegater med tilhørende varaer i det øverste valgte studentorganet ved institusjonen, eller ved direkte valg avholdt av og blant studentene ved institusjonen. Det bør velges en vara per delegat. For at representantene skal kunne innvilges stemmerett må de være meldt inn med dokumentasjon på valget **innen 6 uker før landsmøtet**.

§4.7 Ordinært landsmøte.

Landsmøtet holdes hvert år **innen utgangen av april**. Kunngjøring av landsmøtet med tidspunkt for møtet, frist for å fremme saker og vedtektsendringer, delegatfordeling og retningslinjer for preferansevalg skal sendes ut til medlemmene og sentralstyret **14 uker før landsmøtet**.

Innkalling og foreløpig saksliste sendes ut senest **8 uker før landsmøtet**.

Frist for å melde ordinære saker er **6 uker før landsmøtet**. Saker som foreslås tatt opp etter denne tid kan bare behandles dersom et kvalifisert flertall av landsmøtet bifaller det.

Endelig saksliste med sakspapirer sendes ut senest **4 uker før møtet**.

§16.3 Vedtektsendringer.

Vedtektene behandles på landsmøtet dersom det er kommet inn forslag til endringer.

Alle med forslagsrett på landsmøtet i henhold til § 4.5 samt ledere fra medlemmene har rett til å levere inn forslag til vedtektsendringer. Forslag til endringer må være arbeidsutvalget i hende **6 uker før begynnelsen av landsmøtet**. Alle vedtektsendningsforslag skal gjøres kjent ved endelig innkalling.

Da landsmøtets dato endrer seg fra år til år, så finnes det ikke spesifikke datoer for når fristene er. Derfor opererer de aller fleste organisasjoner med antall uker i forkant av landsmøtestart. Landsmøtestart vil si den dagen landsmøtet åpner. En kort oppsummering av fristene og hvem som har ansvar for fristene vil derfor være:

- I starten av januar: Frist for kunngjøring av landsmøtet (NSO).
- I midten av februar: Frist for utsendelse av innkalling og foreløpig saksliste (NSO).
- I starten av mars: Frist for innmelding av delegater (medlemslag).
- I starten av mars: Frist for innmelding av ordinære saker (medlemslag og Arbeidsutvalget).
- I starten av mars: Frist for å sende inn endringsforslag til vedtektene (medlemslag og Arbeidsutvalget)
- I midten av mars: Frist for utsendelse av endelig saksliste og sakspapirer (NSO)
- Innen utgangen av april: Landsmøtet avholdes.

Husk at som medlemslag bør man ha møter i forkant av fristene i starten av mars, der studentdemokratiet velger delegater og varadelegater til landsmøtet, samt blir enige om de ønsker å melde inn noen ordinære saker til landsmøtet.

Etter NSO har sendt ut endelig saksliste og sakspapirer i midten av mars har studentdemokratiene og delegatene om lag en måned på å forberede seg til landsmøtet. Her bør delegasjonsleder og delegatene sette av god tid til møter der man kan forberede seg og diskutere sakene til landsmøtet.

Obs! Husk at det er påske i overgangen mellom mars og april og mange har ikke mulighet til å lese sakspapirer i denne perioden. Derfor bør man avtale delegasjonsmøter i god tid i forkant.

Endringsforslag

I tillegg til sakspapirene er endringsforslag en viktig del av landsmøtet. For å stille godt forberedt til debatten bør man vite litt om hva endringsforslag er og hvordan man forholder seg til dem.

Dersom man ønsker å endre en sak eller et dokument i et møte kan dette gjøres ved å sende inn endringsforslag. I NSO har vi et eget skjema som fylles ut når man skal sende inn endringsforslag, slik at det blir enkelt for delegatene å få med seg hva slags type endring du ønsker å gjøre og hvor i dokumentet endringen er.

Reglene for når og hvem som kan sende inn endringsforslag er styrt gjennom forretningsorden. Forretningsorden er NSOs reglement for hvordan debatten på landsmøtet skal organiseres, slik at alle spiller etter samme spilleregler.

Det er mulig å komme med endringsforslag på to måter:

1. *Forhåndsinnsendt endringsforslag*: Disse endringsforslagene er sendt inn – logisk nok – på forhånd. Vanligvis settes det en frist noen dager før landsmøtet der disse forslagene sendes inn. Fordelen med å sende inn endringsforslag på forhånd er at

alle delegatene vil motta endringsforslagene skriftlig før landsmøtet. Dermed kan alle delegatene lese over endringene som er sendt inn, følge med på hvilke endringsforslag det snakkes om i debatten og ta stilling til hva de mener om dem. Vi oppfordrer alle til å sende inn endringsforslag på forhånd, slik at landsmøtet blir enklere for alle. Det vil være et eget skjema for innsending av disse, og alle vil ha oversikt over de innsendte endringsforslagene gjennom det digitale vøteringssystemet under landsmøtet.

2. *Endringsforslag før strek blir satt.* Det er også mulig å sende inn endringsforslag under debatten på landsmøtet. For å kunne gjøre dette, må endringsforslaget sendes til ordstyreboardet innen strek blir satt. Fordelen med dette er at man kan sende inn endringsforslag basert på debatten, og foreslå forenende endringsforslag.

Etter både frister og debatt, må man ta stilling til endringsforslagene som har kommet inn. Da er det veldig nyttig å være godt kjent med sakspapirene, så man ikke må bruke masse tid på å sette seg inn i hvert enkelt endringsforslag.

Under landsmøtet har man et veiledende organ som heter *Redaksjonskomiteen*, som vil være til hjelp når du skal ta stilling til endringsforslagene. Redaksjonskomiteen vil gå gjennom alle endringsforslagene som er sendt inn på forhånd og i debatten for å gi veiledende innstillinger og skrive omforent (redigert) endringsforslag.

Mer om vøteringer av endringsforslag kan man lese under *Vøtering*.

Noen begreper man vil støte på når du skal ta stilling til endringsforslag:

- *Innstilling:* En innstilling er et anbefalt forslag til hva en skal stemme i en sak. Man sier at et endringsforslag innstilles vedtatt eller innstilles avvist.
- *Omforent forslag:* Et redigert endringsforslag. Det er kun redaksjonskomiteen som kan lage slike redigerte endringsforslag. Dette gjøres hvis komiteen ser det som hensiktsmessig å for eksempel flette sammen to ulike forslag som går på det samme.
- *Helhetlig endringsforslag:* Noen ganger hende det at noen er uenig i hele innholdet i en resolusjon eller et sakspapir eller bare rett og slett synes teksten ikke er god nok. Da kan man foreslå et helhetlig endringsforslag. Da kan man foreslå en helt ny tekst til sakspapiret. Dette krever mye jobb fra forslagstiller, men kan være mer hensiktsmessig enn å sende veldig mange endringsforslag på en tekst.
- *Å sette strek:* Når talelisten er lang, og den avsatte tiden er kort, er det vanlig at ordstyrer setter strek. Dette betyr at man stopper adgangen til å tegne seg til innlegg på talelisten (men man kan fremdeles ta replikk!), samt å sende inn endringsforslag.

Pakkeliste til landsmøtet

Husk at landsmøtet varer over flere dager, vi holder på lenge hver dag og det er mye som skjer. Noen ganger blir man så opphengt i sakspapirene at man glemmer å pakke riktig. Frykt ikke! Her kommer en kort og grei oversikt over det viktigste du bør ha med:

- Komfortabelt og varmt tøy å sitte i når du er i landsmøtesalen
- Bærbar pc, lader og mobillader – vi printer ikke ut sakspapirer!

- Skrivesaker og en notatbok
- Festantrekk, kjole eller dress til landsmøtemiddagen (galla)
- Pysj og toalettsaker (husk at du skal dele rom)
- Innesko
- Vannflaske
- En sjokoladeplate eller andre søtsaker for å holde blodsukkeret oppe
- Strikketøy eller en sudoku for de som trenger underholdning mellom slagene

Del 4: Hvordan ta ordet?

Når landsmøtet er i gang er det mange som vil si mye om alt. Det viktigste på landsmøtet er at alle perspektiver i en debatt løftes frem, slik at delegatene kan ta informative valg når de skal votere over saker og endringsforslag.

Kjøreregler i debatten

Det skal være trivelig å være aktiv i NSO og være deltaker på landsmøtet. Vi skal ikke slite hverandre ut eller bryte hverandre ned – vi skal respektere hverandres tid og meninger.

1. *Tolk hverandre i beste mening.* Delegater på landsmøtet er ikke profesjonelle politikere og det er ikke alltid like lett å formulere seg når man står på talerstolen. Alle som er på landsmøtet ønsker bedre vilkår for studenter – og det er lov å være uenige om veien dit.
2. *Ikke snakk nedsettende om andre.* Man kan bli engasjert i debatten og på talerstolen, men vi skal under ingen omstendigheter snakke nedsettende om delegater, enkeltpersoner eller grupper i og utenfor organisasjonen. Er man uenig i en prosess eller hvordan en oppgave har blitt løst bør man heller snakke opp egne forslag til tiltak for veien fremover.
3. *Ikke bruk hersketeknikker.* Hersketeknikker er debatteknikker som brukes for å få en annen debattant til å fremstå som dårlig, dum eller uvitende. På NSO sitt landsmøte er hersketeknikker ikke greit å bruke. Du kan lese enda mer om hersketeknikker under *Hersketeknikker*
4. *Sjekk fakta før du antar.* Selv om man etterstreber å lage så gode sakspapirer som overhodet mulig, så kan perspektiver eller informasjon glippe. Er du usikker på hvordan noe har blitt til eller hvorfor noen har gjort som de har gjort - så spør på forhånd! Det kan fort oppstå feilinformasjon fra talerstolen – som kan skape unødig forvirring og ryktespredning. Ved å spørre de som har ansvar for en sak eller et felt sparer vi mye tid til de gode debattene.
5. *Respekter taletiden.* Ofte kan taletiden føles litt for kort eller så må taletiden kortes ned fordi det er en lang talerliste til debatten. Før du skriver innlegget ditt bør du sjekke hvor lang taletid du har (dette finner du i forretningsorden!), slik at du kan tilpasse det til tiden. Da slipper du å krangle med ordstyrerbordet på talerstolen!
6. *Ikke gjenta argumenter unødig.* Ofte finnes det mange gode argumenter for eller imot en sak. For å sikre at vi har tid til at alle argumentene som kommer frem i debatten er

det viktig at man ikke unødige bruker tid på at de samme argumentene blir sagt om igjen og om igjen fra talerstolen. Har noe du ville si allerede blitt sagt? Da kan du stryke deg fra talerlisten, så får andre i salen sikret tid til å snakke for sine argumenter.

Måter å ta ordet på

For å kunne sikre en god debatt der alle perspektiver kommer frem, har vi ulike måter å tegne seg til debatten på, avhengig av hva du ønsker og si og til hvem.

- *Innlegg*: Et innlegg er den vanlige måten å ta ordet på til en debatt. Dette er et innlegg som er uavhengige av andre innlegg og er også den inntegningen der du får mest tid til å prate. Et ordinært innlegg til debatten gis oftest to minutter taletid.
- *Replikk*: Replikk brukes for å vise uenighet til et innlegg fra talerstolen. Dersom man tar replikk til et innlegg får man komme rett opp til talerstolen etter innlegget, men man får noe kortere tid til å snakke. Dette bruker man for å kunne umiddelbart belyse uenighet om en sak, slik at en ikke må plassere seg nederst på talerlisten for å snakke om et innlegg som var tidlig i debatten. Replikk skal kun brukes ved uenighet, og ikke som en mulighet for å legge til flere argumenter for den som har holdt innlegget. En replikk gis oftest ett minutt taletid.
- *Svarreplikk*: Dersom du har holdt et innlegg og noen tar replikk på deg, skal du få mulighet til å svare for deg. Man må ikke benytte seg av svarreplikken sin, men det er ofte nyttig om den som holdt det opprinnelige innlegget sier noe om hva de tenker om uenigheten til den som tok replikk – og om man er uenig eller ikke. Svarreplikk gis oftest ett minutt taletid.
- *Saksopplysning*: Dersom det er tydelig forvirring over en sak eller feilaktig informasjon på talerstolen kan man tegne seg til saksopplysning. Da får man kort muligheten til å gi en saksopplysning til debatten, slik at man ikke bruker tid på å diskutere noe feilaktig.
- *Til dagsorden*: Noen ganger går ikke tidskjemaet til landsmøtet helt etter planen. Da kan det være nyttig å gjøre endringer i dagsorden, for eksempel å flytte en sak fra lørdag til søndag eller visa versa. Da kan man tegne seg til dagsorden for å foreslå et slikt forslag.
- *Til forretningsorden*: Forretningsorden er reglene for debatten. Dersom man ser at man bør gjøre endringer i forretningsorden for å spare tid eller gi mer tid til debatt, kan man tegne seg til forretningsorden for å komme med et slikt forslag.

Å skrive et innlegg til debatten

Dersom du har bestemt deg for å si noe i debatten er det veldig nyttig å skrive og øve på innlegget ditt på forhånd. Da får du brukt den korte tiden du har best mulig, og du får formidlet budskapet ditt mye bedre enn om det gjøres på sparket.

Dersom du er i en delegasjon eller en gruppe som har sendt inn mange endringsforslag, så oppfordrer vi dere til å fordele innlegg til debatten utover i delegasjonen eller gruppa, slik at alle får muligheten til å prøve seg på talerstolen. Det er også en fordel å lese over hverandres innlegg og øve foran hverandre, da kan man få mange gode innspill og bli tryggere på innlegget sitt.

Her kommer noen tips til hvordan du bør bygge opp og skrive et innlegg:

1. *Start med å fortelle hvilke endringsforslag du vil snakke om.* Dette gjør det veldig mye enklere for de i salen å vite hva du snakker om og hvordan de bør ta stilling til det. Det er mulig å snakke om flere endringsforslag i ett innlegg.
2. *Fortell hvorfor saken er viktig.* En del av det å ta ordet til debatten handler om å overbevise de i salen. Da bør du si noe om hvorfor du velger å prioritere å snakke om akkurat denne saken – og hvorfor de også bør bry seg! Dette bidrar til å gjøre debattinnlegget ditt mer personlig og det er enklere for folk å følge med på resonnetet ditt.
3. *Alle gode ting er tre!* Har du mye du vil si er det lett for at innlegget blir rotete, overveldende og lett å falle fra. Ett hett tips fra politisk debattskolering er at hjernen husker best i tripletter. Prioriter de tre argumentene du synes er best, og presenter dem på rekke og rad med underbyggende argumenter. Da blir det enklere for folk å følge med på det du sier.
4. *Bruk enkelt språk.* Når man er i en organisasjon lenge og henger med organisasjonsfolk støtt og stadig, kan man glemme bort at ikke alle lever i samme bobla. Stammespråk er lite inkluderende for de ferskeste delegatene. Derfor oppfordrer vi alle som bruker fagspråk eller snakker om prosesser som er lite kjent, til å ta et kort øyeblikk i innlegget ditt til å forklare disse. Da henger alle med i debatten og alle kan ta stilling til sakene som blir debattert og skal voteres over.

Obs! Husk å tilpasse innlegget ditt etter hvor mye taletid som er satt i forretningsorden. Hvis du tar tiden mens du øver på innlegget ditt, blir det mye enklere å vite hvor lang tid du bruker på å si det du har skrevet.

Obs! Obs! Husk at ordstyrerbordet kan kutte taletiden dersom talerlista blir for lang. Da er det også nyttig å ha øvd og være godt kjent med innlegget ditt, slik at du enkelt kan kutte deler av innlegget hvis det blir nødvendig. Da er det viktig at du vet hvilke argumenter som er *aller* viktigst at du får med i innlegget og hvilke argumenter som ikke allerede har blitt nevnt i debatten.

Del 5: Delegatskilt, tegning og votering

Landsmøtet består i all hovedsak av to ting; debatt og voteringer. Derfor er det nyttig å vite litt om hvordan man tegner seg til debatt, hvordan man stemmer og andre praktiske ting tilknyttet delegatskilt og votering.

Når du ankommer landsmøtet, vil du under innsjekken motta et delegatskilt med et delegatnummer på. Dette delegatskiltet er ditt og betegner ditt delegatnummer. Dette skiltet må du ikke miste, da det brukes aktivt under landsmøtet.

Å forlate landsmøtesalen

Under landsmøtet er det viktig å alltid vite hvor mange stemmeberettigede man er. Dette er fordi man alltid må vite hva som utgjør et flertall i salen. Derfor må man alltid gi beskjed dersom man forlater landsmøtesalen for å gå på do, hente noe på hotellrommet eller få frisk luft. Dette gjør du enkelt og greit ved å gå til fullmaktskomiteen ved inngangen til landsmøtesalen og leverer fra deg delegatskiltet. Da kan sekretariatet, ordstyrerne og tellekorpset hele tiden være oppdatert på hvor mange mennesker som er i salen.

Dersom du blir syk eller må dra fra landsmøtet kan du søke permisjon. Dette gjør du ved å sende en henvendelse til fullmaktskomiteen.

Tegne seg til debatt

I NSO benytter vi oss av et digitalt møteprogram, der delegatene kan tegne seg til debatt og votere. Mer informasjon om dette programmet vil komme i en egen brukerveiledning når landsmøtet nærmer seg. Delegatene vil også kunne prøve ut programmet under et formøte.

Stemme med delegatskilt

I noen tilfeller vil det være slik at det digitale programmet ikke fungerer, og delegatene vil måtte votere ved å bruke delegatskiltet sitt. Når du skal stemme skal du rekke skiltet du har fått utdelt høyt opp i været slik at det er godt synlig for ordstyrerbordet og de som skal telle stemmer. Du skal holde armen din slik til du får beskjed om å ta den ned.

Votering av endringsforslag

I NSO benytter vi oss av det digitale møteprogrammet til å også foreta voteringer. Dette gjør at vi bruker mindre tid på å telle stemmer og kan komme oss gjennom voteringsorden raskere.

Når man skal stemme over endringsforslag er det en viktig ting å huske: Man skal stemme *for eller imot innstillingen* – ikke om man er for eller imot forslaget!

Dette betyr altså; dersom redaksjonskomiteen har innstilt et endringsforslag som avvist, og du ikke ønsker å vedta endringsforslaget – da må du stemme for. Dersom redaksjonskomiteen har innstilt et endringsforslag som avvist, men du ønsker å vedta endringsforslaget – da må du stemme mot.

Kort oppsummert skal man stemme over om man er enig eller uenig med redaksjonskomiteen.

Om det er flere forslag på samme sted i et dokument og som omhandler det samme, må man bli enige om hvilket endringsforslag man liker best. Da *setter man forslagene opp mot hverandre*. Ofte har redaksjonskomiteen tatt stilling til slike endringsforslag ved å skrive for eksempel: "Forslag B avvises til fordel for Forslag A" og "Forslag A innstilles vedtatt". Her også må man stemme over om man er enig eller uenig med redaksjonskomiteens innstilling. Dersom du i dette tilfellet liker Forslag B bedre enn Forslag A, må du stemme mot redaksjonskomiteen.

Ordstyrer-lingo!

Det er ikke alltid enkelt å forstå stammespråket til ordstyrer. Her kommer noen ord og begreper som er nyttig å kunne, slik at du enkelt kan følge med på det ordstyrer sier.

Lingo for debatten:

- *Strek er satt:* Når talelisten er lang, og den avsatte tiden er kort, er det vanlig at ordstyrer setter strek. Dette betyr at man stopper adgangen til å tegne seg til innlegg på talelisten (men man kan fremdeles ta replikk!), samt å sende inn endringsforslag. Ordstyrer sier ifra minst en taler i forkant av at strek settes. Dersom du ønsker å ta ordet må du tegne deg til debatten i løpet av innlegget.
- *Klubbing:* Når noen snakker for over tiden de har fått tildelt for innlegget eller replikken sin, vil ordstyrerborde slå med klubbe frem til vedkommende slutter å snakke.

Lingo for votering:

Når det er votering må man holde tunga rett i munn og følge godt med, slik at man ikke stemmer feil. Noen begreper man må kunne er:

- *Innstilling:* En innstilling er et anbefalt forslag til hva en skal stemme i en sak. Man sier at et endringsforslag innstilles vedtatt eller innstilles avvist.
- *Legge til grunn:* Når man legger et endringsforslag til grunn, betyr det at man tar utgangspunkt i at innstillingen til endringsforslaget er det som er ønsket vedtak.
- *Avgi stemmetegn:* Gammel lingo fra tiden man brukte stemmeskilt, og betyr å vise frem stemmeskiltet for å stemme. Dette gjøres fremdeles de gangene det digitale systemet svikter. Å avgi stemmetegn betyr altså at man stemmer for eller mot noe.
- *At et forslag faller:* Et forslag blir ikke vedtatt.
- *Kontra:* Når man stemmer for hånd, er det ikke alltid lett å se flertallet. Da ber ordstyrerne om en "kontra", som betyr at alle som ikke viste stemmetegn gjør det, mens de som stemte tar ned stemmeskiltet sitt. Man skal rett og slett se kontrasten.

Her er det noen eksempler for hvordan en votering kan gå for seg:

- Redaksjonskomiteen har innstilt at de er for Forslag A. Dette er du enig i. Ordstyrerbordet vil under votering si: "*Vi legger til grunn at Forslag A blir vedtatt. De som er enig i dette forholder seg i ro. De som er uenig i dette kan vise det ved å avgi stemmetegn, og det stemmes!*" I dette tilfellet vil du ikke avgi stemmetegn.
- Redaksjonskomiteen har innstilt at de er imot Forslag B. Dette er du uenig i. Ordstyrerbordet vil under votering si: "*Vi legger til grunn at Forslag B faller. De som er enig i dette forholder seg i ro. De som er uenig i dette kan vise det ved å avgi stemmetegn, og det stemmes!*" I dette tilfellet vil du avgi stemmetegn for å vise uenighet.
- Det er to ulike forslag som går på det samme – Forslag A og Forslag B – men de er ulike og man må ta stilling til ett av dem. Redaksjonskomiteen har innstilt at Forslag A vedtas og Forslag B faller. Du er uenig med redaksjonskomiteen og vil

stemme for Forslag B og imot Forslag A. Ordstyrebordet vil under votering si: *“Vi legger til grunn at Forslag A blir vedtatt. De som er enig i dette forholder seg i ro. De som er uenig i dette og ønsker å vedta Forslag B kan vise det ved å avgi stemmetegn, og det stemmes!”* I dette tilfellet vil du avgi stemmetegn for å vise uenighet.

- Det er tre ulike forslag som går på det samme – Forslag A, Forslag B og Forslag C – men de er ulike og man må ta stilling til ett av dem. Redaksjonskomiteen har innstilt at Forslag C vedtas og Forslag A og Forslag B faller. Du er uenig med redaksjonskomiteen og vil stemme for Forslag B og imot Forslag A og Forslag C. Ordstyrebordet vil da dele denne voteringen i to deler: 1) Først skal landsmøtet stemme over hvilket av Forslag A og Forslag B de liker best, og så vil 2) den som fikk flest stemmer settes opp mot Forslag C.

1) Hva som legges til grunn her velger ordstyrerne selv. Ordstyrebordet vil under votering si: *“Vi legger til grunn at Forslag A blir vedtatt. De som er enig i dette forholder seg i ro. De som er uenig i dette og ønsker å vedta Forslag B kan vise det ved å avgi stemmetegn, og det stemmes!”* I dette tilfellet vil du som er for Forslag B avgi stemmetegn.

2) Vi sier at Forslag B vinner voteringen. Da vil den fortsette til andre runde. Ordstyrebordet vil under votering si: *“Vi legger til grunn at Forslag C blir vedtatt. De som er enig i dette forholder seg i ro. De som er uenig i dette og ønsker å vedta Forslag B kan vise det ved å avgi stemmetegn, og det stemmes!”* I dette tilfellet vil du som er for Forslag B avgi stemmetegn.

- **Obs!** Når det er flere forslag som går på det samme må man først stemme over det forslaget man liker best, og deretter stemme over om forslaget skal bli vedtatt i det hele tatt. Dette er fordi det skal være mulig å opprettholde den opprinnelige teksten, dersom man er uenig i alle endringsforslagene, men du må likevel ta stilling til hvilke av endringsforslagene du foretrekker. Et eksempel:

Det har vært en kampvotering mellom Forslag A og Forslag B, der redaksjonskomiteen har innstilt Forslag A over Forslag B, men at de begge til syvende og sist avvises. Du ønsker å vedta Forslag A – som gikk videre etter en kampvotering. Da vil ordstyrer si: *“Da har Forslag A gått videre. Da skal vi stemme Forslag A opp mot opprinnelig tekst. Vi legger opprinnelig tekst til grunn. De som er uenig i dette og ønsker å vedta Forslag A kan vise det ved å avgi stemmetegn, og det stemmes!”* I dette tilfellet vil du som er for Forslag A avgi stemmetegn.

Lingo for ulike typer flertall:

I NSO opererer man med ulike typer flertall i ulike saker. Dette er fordi de ulike dokumentene er av ulik betydning, og skal skjermes for brå trender eller kupp.

- *Absolutt flertall:* Flertallet er mer enn 50 prosent av alle de stemmeberettigede.
- *Alminnelig flertall:* Flertallet er mer enn 50 prosent av de som stemte. Dette brukes når man voterer over endringsforslag og andre saker.
- *Kvalifisert flertall:* Flertall på et på forhånd tallfestet tall, da vanligvis 2/3. Dette brukes når man skal vedta endringer i vedtektene eller i forretningsordenen.
- *Simpelt flertall:* Flertall som er under 50 prosent av stemmene, men fremdeles har flere stemmer enn andre alternativer.

Husk at jo mer forbered du kommer til voteringene – altså om du har rukket å lese over endringsforslagene og tatt stilling til dem – desto enklere vil voteringen være. Lytt til debatten og gjør deg opp meninger om endringsforslagene underveis. Da sparer du masse tid!

Obs! Noen ganger fungerer ikke de digitale løsningene optimalt, og da må vi ta i bruk god gammeldags håndsopprekning. Da benytter du deg av delegatskiltet ditt til votering, så vil en liten gruppe mennesker gå rundt og telle antall stemmer.

Votering ved valg

Når man voterer ved valg er det i NSO hemmelig valg. Da vil man få utdelt stemmemark til voteringen. Ordstyrerne vil gi klar beskjed om hvordan en slik votering vil gjennomføres, og tellekorpset vil stå klare til disposisjon ved usikkerhet.

Å stemme avholdende

Dersom du er usikker på hva du mener om en sak, er det mulig å stemme avholdende. Det betyr så å si det samme som å stemme blankt – du tar ikke side i saken.

Protokolltilførsel

Dersom man er ønsker å markere tydelig uenighet tilknyttet en orientering, rapport eller til landsmøtet for øvrig, kan man be om en protokolltilførsel. Da må man skrive hva man ønsker at protokolltilførselen skal si og levere denne til ordstyrerbordet. Formålet med protokolltilførsel er at man skal kunne gå tilbake i tid og se hvorfor det var uenighet på møtet.

Del 6: Trygg organisasjon

NSO er en trygg organisasjon. Dette betyr at NSO arbeider målrettet for at seksuell overskridende adferd, seksuelle overgrep, seksuell trakassering og annen uønsket adferd ikke finner sted.

NSOs retningslinjer for trygg organisasjon og etiske retningslinjer kan leses på NSOs nettsider. Kontaktperson for NSOs Trygg-arbeid er assisterende sekretariatsleder.

Rolleforståelse på landsmøtet

Alle tillitsvalgte skal være bevisst den makt og påvirkningskraft de har i relasjon til andre både i og utenfor organisasjonen, og ikke misbruke den tilliten de har i kraft av sitt verv eller sin stilling. Tillitsvalgte som representerer NSO er ansvarlige for gjennom sin opptreden å opprettholde tilliten og omdømmet til NSO.

Sosiale sammenkomster og landsmøtemiddagen

Sosiale sammenkomster i regi av NSO, som for eksempel landsmøtemiddagen, skal være en trygg arena for alle. Tillitsvalgte og deltakere skal ha et ansvarlig forhold til alkohol på NSOs arrangementer. Press rundt bruk av alkohol og andre rusmidler skal ikke finne sted. Brudd som skjer i sammenheng med uansvarlig bruk av alkohol og andre rusmidler ansees som særlig alvorlig.

Varsling under landsmøtet

Dersom du ønsker å varsle om en hendelse på landsmøtet kan du ta kontakt med din nærmeste tillitsvalgt, for eksempel leder av studentdemokratiet ditt, et arbeidsutvalgsmedlem i NSO eller den øverste administrative ledelsen i NSO – sekretariatsleder eller assisterende sekretariatsleder.

Alle saker som varsles om vil informeres videre til sekretariatslederne eller leder av Arbeidsutvalget. Dersom saken gjelder en av disse, kontaktes ikke den det gjelder. Sekretariatslederne og/eller leder av Arbeidsutvalget har ansvar for videre oppfølging av situasjonen.

Hersketeknikker

Hersketeknikker er metoder en person bruker for indirekte å herske over andre personer eller grupper. Hersketeknikker kan utøves gjennom for eksempel tale, stemmeleie og kroppsspråk. I NSO er bruk av hersketeknikker uakseptabelt og vil bli klubbet av ordstyrerbordet på landsmøtet.

Det finnes fem hersketeknikker man bør gjøre seg bevisst på:

1. *Usynliggjøring.* Usynliggjøring foregår når folk blir ignorert, forbigått eller overkjørt. Det kan for eksempel handle om å overse innsigelser eller avfeie motargument som irrelevante. Usynliggjøring kan også være at en person blir oversett og ikke lyttet til på møter.
2. *Latterliggjøring.* Kommer frem ved at man gjør narr av andre. Det kan være alt fra direkte hån av din innsats til en "morsom" kommentar på bekostning av noen eller deres arbeid.
3. *Tilbakeholdelse av informasjon.* Kunnskap er makt. Det å tilbakeholde relevant informasjon, dele informasjon med noen, men ikke med alle, er en effektiv hersketeknikk. Dette handler også om hvem som snakker sammen og hvem som holdes utenfor.
4. *Dobbeltstraff.* Handler om at man klandrer noen for noe, uansett hva vedkommende gjør. Handler for eksempel om å være for pågående og for passiv eller at man spør for mye og spør for lite på samme tid.
5. *Påføring av skyld og skam.* Tar gjerne utgangspunkt i usynliggjøring eller latterliggjøring og målet er å angripe en person på en slik måte at de føler skyld og skam, og dermed føler seg underlegen motparten. I stedet for konstruktive

tilbakemeldinger kan det for eksempel heller legges vekt på hvordan en har såret eller krenket den andre.

Del 8: Organer og personer på landsmøtet

I forberedelsene og under selve møtet vil du møte på mange forskjellige organer og personer. Her finner du en enkel oversikt over hva de forskjellige rollene er og hvordan de fungerer.

Arbeidsutvalget:

Arbeidsutvalget (AU) har ansvaret for den daglige driften og den politiske ledelsen av organisasjonen. Landsmøtet velger årlig seks medlemmer til Arbeidsutvalget som skal sitte fra 1. juli til 30. juni. Disse har permisjon fra studiene sine for å jobbe med studentpolitikk på fulltid. Stillingene i Arbeidsutvalget består av leder, nestleder, fag- og forskningspolitisk ansvarlig, fag- og læringsmiljøpolitisk ansvarlig, internasjonalt ansvarlig og velferds- og likestillingspolitisk ansvarlig.

Sentralstyret:

Sentralstyret (SST) er NSOs øverste organ mellom landsmøtene. Det er disse som innstiller på (nesten) alle sakene som behandles på landsmøte. SST vedtar politikk som utdyper politikk som er vedtatt av landsmøtet. SST vedtar også spesifisert budsjett for organisasjonen. De består av 13 medlemmer. SST samles til sentralstyremøter seks ganger i året.

Politiske komiteer:

De politiske komiteene bistår organisasjonen i utviklingen av NSOs politikk innenfor sine respektive fagområder. Landsmøtet velger årlig følgende fire politiske komiteer: internasjonal komite (IK) velferds- og likestillingspolitisk komite (VLPK) læringsmiljøpolitisk komite (LMPK) fag- og forskningspolitisk komite (FFPK).

Fagrådet:

NSOs sitt fagråd består av alle studentrepresentantene i de fagstrategiske enhetene i Universitets- og høgskolerådet (UHR). De bistår organisasjonen i spørsmål som angår fagspesifikke saker.

Valgkomiteen:

Valgkomiteen jobber med å finne kandidater til tillitsverv i NSO. Komiteen gjennomfører intervjuer og innstiller på kandidater til AU, SST og lederne for de politiske komiteene. Landsmøtet velger fem personer til komiteen.

Kontrollkomiteen

Kontrollkomiteens (KK) hovedoppgave er å sikre at organisasjonen drives etter NSOs vedtatte styringsdokumenter, inkludert vedtekter og prinsippprogram. De deltar på landsmøte og sentralstyremøte. KK består av fire personer som velges av landsmøte.

Vedtektkomiteen

Vedtektkomiteen (VTK) behandler innkomne endringsforslag til NSOs vedtekter, og lager en innstilling til landsmøtet.

Prinsippprogramkomiteen

Prinsippprogramkomiteen (PPK) utarbeider og innstiller på forslag til revidert prinsippprogram for NSO. Prinsippprogrammet behandles vært tredje år.

Redaksjonskomiteen

Redaksjonskomiteen (Redkom) gjør en vurdering av diskusjonen som landsmøtet har til hver enkelt sak og utformer en innstilling som er basert på hva de opplever er flertallet i salen. De utformer en innstilling, altså et forslag til hvordan det kan voteres. Denne legges til grunn når det voteres i saken. Redkom kan be om prøvevoteringer når saken diskuteres, hvis de er usikre på hvilken retning salen lener seg.

Fullmaktskomiteen

Under landsmøtet vil det sitte en gruppe mennesker ved hovedinngangen til landsmøtesalen. Disse skal holde oversikt over hvilke delegater som er til stede i salen. Det betyr at hvis du som delegat skal forlate salen, må levere det røde skiltet ditt til denne komiteen, og hente det igjen når du kommer tilbake.

Delegater

En delegat er en deltaker på landsmøtet med fulle rettigheter, altså som har rett til å tale, komme med forslag og stemme over saker. Delegatene er de viktigste på landsmøtet. Det er disse som bestemmer hva landsmøtets bestilling skal være og hvem som velges.

Ordstyrere

Under landsmøtet vil det være et team av personer som skal veilede deltakerne gjennom landsmøtet. De sitter oppe på scenen foran salen og styrer ordet, passer på at talerne holder tiden, informerer om praktiske hensyn osv. Det vil alltid sitte to personer ved ordstyrerbordet, en som styrer møtet og en bisitter.

Oversettere

Blant landsmøtets deltakere er det flere som har behov for oversettelse. Derfor vil det være en liten boks ikke i salen hvor det sitter personer som oversetter det som blir sagt fra ordstyrerne og talerstolen i sanntid. Det er derfor viktig å snakke tydelig slik at disse får best forutsetning for å oversette på en god måte.

Tellekorps

Under en votering vil det i noen tilfeller være behov for å gjennomføre en telling. Det betyr at man er usikre på om forslaget har blitt vedtatt eller ikke. Da vil en forsamling av mennesker som ikke har stemmerett under møtet telle forsamlingen manuelt. Disse personene brukes også ved gjennomføringen av valg.

Del 9: Forkortelser

I forberedelsene og under selve landsmøtene vil du møte på en rekke forkortelser som du kanskje ikke er kjent med. Vi oppfordrer alle deltakerne på landsmøte til å unngå overdreven bruk av forkortelser, men her finner du en oversikt hvis du skulle støte på noe du ikke helt forstår.

NSO	Norsk studentorganisasjon
LM	Landsmøtet
AU	Arbeidsutvalget
SST	Sentralstyret
KK	Kontrollkomiteen
VK	Valgkomiteen
VTK	Vedtektskomiteen
LMPK	Læringsmiljøpolitisk komite
VLPK	Velferd- og likestillingspolitisk komite
FFPK	Fag- og forskningspolitisk komite
IK	Internasjonal komite
PPK	Prinsippprogramkomiteen
UPP	Utdanningspolitisk plattform
VPP	Velferdspolitisk plattform
Redkom	Redaksjonskomiteen
PP	Prinsippprogram
FPP	Forskningspolitisk plattform
IP	Internasjonal plattform
LIM	Likestilling- inkludering og mangfoldspolitisk plattform
Org.dim	Plattform om organisering av universitets- og høyskolesektoren
KD	Kunnskapsdepartementet
SEK	Sekretariatet i NSO